

آداب معاشرت ۱ : سلام دادن

Contents

۲	سیمای سلام
۲	سلام ، نام خدا
۲	سلام نام بهشت
۲	جایگاه سلام در قرآن
۲	جایگاه سلام در جامعه
۴	جایگاه سلام در اخلاق
۴	اهمیت سلام
۴	آداب سلام
۴	تقدم در سلام
۴	سلام قبل از کلام
۴	کیفیت سلام
۴	افشای سلام
۵	جواب سلام
۵	ابلاغ سلام
۶	موارد منع سلام
۷	سلام استیذان
۸	سلام وداع
۹	سلام خداوند به حضرت زهرا (سلام الله علیها)
۹	نکات تربیتی

سیمای سلام

سلام ، نام خدا

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّمِنُ (سوره مبارکه حشر ، آیه ۲۳)
السلام: معناه ذو السلام و السلام فى صفته تعالى هو الذى سلم من كل عيب و برأ من كل آفة و نقص سلام؛ يعنى: خلق از ظلم او در سلامتى هستند.

سلام؛ يك پارچه لطف و تحيت بر بندگان است. سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ (سوره مبارکه يس ، آیه ۵۸)
قَالَ الْإِمَامُ الْهَادِي عَلَيْهِ السَّلَامُ : اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَ مِنْكَ السَّلَامُ وَ لَكَ السَّلَامُ وَ إِلَيْكَ يَعُودُ السَّلَامُ (المصباح كفعمى، ص ۴۰۳)

سلام نام بهشت

لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ (سوره مبارکه انعام ، آیه ۱۲۷)
مرض، مرگ، پیری، فحش، نفرین، لغو و گناه و عیب در بهشت نیست.

جایگاه سلام در قرآن

- ۱- در سلام تسلیم است: وَ يُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا (نساء / ۶۵)
- ۲- در سلام حسن ظن است: وَ لَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا (نساء / ۹۴)
- ۳- در سلام تواضع است: فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ (انعام / ۵۴)
- ۴- در سلام هم آهنگی با فرشتگان است: سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ (رعد / ۲۴)
- ۵- شعار اهل بهشت است: تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ (ابراهيم / ۲۳)
- ۶- نجات از خطر است: قِيلَ يَا نُوحُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَ بَرَكَاتٍ (هود / ۴۸) ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ آمِنِينَ (حجر / ۴۶)
- ۷- پاسخی به ياره گويان است: وَ إِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا (فرقان / ۶۳)
- ۸- تحيت الهى است: سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ (صافات / ۱۰۹)
- ۹- رمز برکت است: سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطَلَعِ الْفَجْرِ (قدر / ۵)
- ۱۰- در فضای سلام لغوی نیست: لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَ لَا تَأْتِيهِمْ إِلَّا قِيلاً سَلَامًا (واقعه / ۲۶ - ۲۵)
- ۱۱- سلام اذن ورود است: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْنِسُوا وَ تَسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا (نور / ۲۷)

جایگاه سلام در جامعه

- ۱- عامل زيادى محبت و پيوند بين دلها و تسخير قلوب است.

۲- سلام ارزانتترین احسان است. هدیه و تحفه است.

۳- احترام به شخصیت افراد است.

۴- سلام آرام بخش دلهاست.

جایگاه سلام در اخلاق

۱- سلام دعوت به خیر همراه با لطف است.

۲- تفأل به خیر است.

۳- نشانه نشاط است.

۴- عامل عفو و صفح و ستر است.

۵- سلام از بین برنده بخل و تکبر است.

۶- سلام کلید هر سخن است، سفیر خیر است. آغاز هر نوشته است.

اهمیت سلام

۱- شعار مخصوص اسلام است.

۲- در ۴۶ مورد در قرآن به کار رفته است.

۳- ۳۰۰ حدیث از پیامبر و اهل بیت درباره سلام آمده است.

۴- قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : السَّلَامُ تَحِيَّةٌ لِمِلَّتِنَا وَ أَمَانٌ لِدِمَّتِنَا (جامع الاخبار، ص ۸)

۵- اول سلام، آخر سلام، شعاع سلام در همه هستی پرتو افکنده است.

توحید: مبدأ سلام: (نام خدا)، درود خدا، هدیه خدا، تسلیم خدا.

معاد: مقصد سلام: دارُ السَّلَامِ (انعام / ۱۲۷) / وَ تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ (يونس / ۱۰) / ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ (حجر / ۴۶)

نبوت: راه سالم، قلب سلیم، عقل سالم، سُبُلَ السَّلَامِ (مائده / ۱۶)

دعوت به سلام، تسلیم پیامبر.

آداب سلام

تقدّم در سلام

۱- قال الامام الحسين عليه السلام :

الْبَخِيلُ مَنْ بَخَلَ بِالسَّلَامِ. بخیل کسی است که از سلام کردن خودداری نماید. (تحف العقول / ص ۴۳۲)

۲- قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : الْبَادِي بِالسَّلَامِ أَوْلَى بِاللَّهِ وَ بَرَسُولِهِ. (الكافی (ط - دارالحدیث)، ج ۴، ص ۷۰۲)

۳- سلام ۷۰ ثواب دارد ۶۹ ثواب از سلام کننده و یک ثواب از جواب دهنده و در حدیثی صد ثواب که تنها یکی برای جواب دهنده

سلام قبل از کلام

- ۱- يَقُولُونَ سَلَامًا عَلَيْكُمْ اَدْخُلُوا الْجَنَّةَ (نحل / ۳۲)
- ۲- قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي (مریم / ۴۷)
- ۳- قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَنْ بَدَأَ بِالْكَلامِ قَبْلَ السَّلَامِ فَلَا تُجِيبُوهُ (كافی، ج ۲، ص ۶۴۴)

۴- شخصی به حضرت امام حسین علیه السلام رسید و پرسید: كَيْفَ أَنْتَ عَافَاكَ اللَّهُ قَالَ (ع): السَّلَامُ قَبْلَ الْكَلَامِ عَافَاكَ اللَّهُ ثُمَّ قَالَ: لَا تَأْذِنُوا لِأَحَدٍ حَتَّى يُسَلِّمَ. (تحف العقول، ص ۲۴۶)

کیفیت سلام

قال الامام الصادق عليه السلام : مَنْ قَالَ السَّلَامَ عَلَيْكُمْ فِيهِ عَشْرُ حَسَنَاتٍ وَمَنْ قَالَ السَّلَامَ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ فِيهِ عِشْرُونَ حَسَنَةً وَمَنْ قَالَ السَّلَامَ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ فِيهِ ثَلَاثُونَ حَسَنَةً (كافی، ج ۲، ص ۶۴۵)

قال الامام الصادق عليه السلام : يُسَلِّمُ الصَّغِيرُ عَلَى الْكَبِيرِ وَالْمَارُّ عَلَى الْقَاعِدِ وَالْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيرِ. (كافی، ج ۲، ص ۶۴۶)

قال الامام الصادق عليه السلام : إِذَا كَانَ قَوْمٌ فِي مَجْلِسٍ ثُمَّ سَبَقَ قَوْمٌ فَدَخَلُوا فَعَلَى الدَّخِلِ أَحْيَرًا إِذَا دَخَلَ أَنْ يُسَلِّمَ عَلَيْهِمْ (كافی، ج ۲، ص ۶۴۷)

قال الامام الرضا عليه السلام : مَنْ لَقِيَ فَقِيرًا مُسْلِمًا فَسَلَّمَ عَلَيْهِ خِلَافَ سَلَامِهِ عَلَى الْغَنِيِّ لَقِيَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانُ (أمالی صدوق، ص ۴۴۲)

قال الامام الصادق عليه السلام : إِذَا سَلَّمَ أَحَدُكُمْ فَلْيَجْهَرُ بِسَلَامِهِ لَا يَقُولُ سَلَّمْتُ فَلَمْ يَرُدُّوا عَلَيَّ وَ لَعَلَّهُ يَكُونُ قَدْ سَلَّمَ وَ لَمْ يُسْمِعْهُمْ فَإِذَا رَدَّ أَحَدُكُمْ فَلْيَجْهَرُ بِرَدِّهِ وَ لَا يَقُولُ الْمُسَلِّمُ سَلَّمْتُ فَلَمْ يَرُدُّوا عَلَيَّ (كافی، ج ۲، ص ۶۴۵)

افشای سلام

۱- قال الامام الباقر عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ إِفْشَاءَ السَّلَامِ. (كافی، ج ۲، ص ۶۴۵)

۲- قال رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : أَفْشِ السَّلَامَ يَكْتُرُ خَيْرٌ بَيْنَكَ. (خصال صدوق، ج ۱، ص ۱۸۰)

۳- قال رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : يَا عَلِيُّ ثَلَاثُ كَفَّارَاتٍ إِفْشَاءُ السَّلَامِ وَ إِطْعَامُ الطَّعَامِ وَ الصَّلَاةُ بِاللَّيْلِ وَ النَّاسُ نِيَامٌ. (وسائل الشيعة، ج ۱۲، ص ۵۹)

۴- قال رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : أَفْشُوا السَّلَامَ تَسَلَّمُوا. (جامع الاخبار، ص ۸۹)

جواب سلام

- ۱- وَإِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّهِ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا. (سوره مبارکه نساء / ۸۶)
ابن عباس می گوید: برای مومنین احسن منها و برای کفار: ردوها.
- ۲- سه نفر خدمت رسول الله رسیدند، اولی گفت: السلام عليك يا نبي الله؛ پاسخ شنید: و عليك و رحمه الله. دومی گفت: السلام عليك يا نبي الله و رحمه الله؛ پاسخ شنید: و عليك و رحمه الله و برکاته. سومی گفت: السلام عليك يا نبي الله و رحمه الله و برکاته؛ پاسخ شنید: و عليك. پرسیدند: برای دو نفر اول زیاد کردی، ولی سومی زیاد نکردی. فرمود: چیزی باقی نگذاشت که من زیاد کنم. (بحار الانوار، ج ۷۳، ص ۱۲)
- ۳- قال رسول الله صلى الله عليه وآله: إذا سلم عليكم أهل الكتاب فقولوا: و عليكم (بحار الانوار، ج ۸۱، ص ۲۷۴)
- ۴- قال رسول الله صلى الله عليه وآله: السَّلَامُ تَطَوُّعٌ وَ الرَّدُّ فَرِيضَةٌ. (کافی، ج ۲، ص ۶۴۴)
- ۵- قال الامام الصادق عليه السلام: رَدُّ جَوَابِ الْكِتَابِ وَاجِبٌ كَوُجُوبِ رَدِّ السَّلَامِ وَ الْبَادِي بِالسَّلَامِ أَوْلَىٰ بِاللَّهِ وَ رَسُولِهِ. (کافی، ج ۲، ص ۶۷۰)

- شماره استفتاء: ۲۲۶۲۵۲

محضر مبارک ولی امر مسلمین، امام خامنه ای؛ سلام عليكم

- (۱) آیا جواب دادن به سلامی که در متن پیامک یا ایمیل داده می شود، واجب است؟
- (۲) آیا شرایط جواب دادن به سلام معمولی را دارد؟

بسمه تعالی

سلام عليكم و رحمه الله و برکاته

ج (۱) احتیاط در جواب دادن است.

ج (۲) فرقی ندارد.

موفق و مؤید باشید.

در روایات وارده در وسائل ج ۱۲، ص ۷۲ می خوانیم که جواب سلام در نماز هم واجب است، لکن صیغه جواب باید مثل همان صیغه سلام باشد، اگر گفت: سلام عليكم، شما هم بگویید: سلام عليكم.

ابلاغ سلام

- خداوند از طریق جبرئیل سلام محمد صلى الله عليه وآله را می رساند. (بحار، ج ۱۸، ص ۳۱۳)

– جابر بن عبدالله انصاری سلام پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را به امام باقر علیه السلام می‌رساند. (کمال الدین، ج ۱، ص ۲۵۴)

– ابی کهمس به امام صادق علیه السلام گفت: عبدالله ابی یعفور به سلام شما رساند. حضرت فرمود: عَلَیْكَ وَ عَلَیْهِ السَّلَامُ إِذَا أَتَيْتَ عَبْدَ اللَّهِ فَأَقْرِئْهُ السَّلَامَ وَ قُلْ لَهُ إِنَّ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ يَقُولُ: لَكَ أَنْظُرْ مَا بَلَغَ بِهِ عَلِيٌّ (ع) عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ (ص) فَأَلْزَمَهُ فَإِنَّ عَلِيًّا (ع) إِنَّمَا بَلَغَ مَا بَلَغَ بِهِ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ (ص) بِصِدْقِ الْحَدِيثِ وَ أَدَاءِ الْإِمَانَةِ (کافی، ج ۲، ص ۱۰۴)

– در دعای ندبه می‌خوانیم: فبلغه منا تحية و سلاما. (إقبال الاعمال، ص ۲۹۸)

– سلمان فارسی به دو نفر گفت: برای من امانتی نزد شماست، گفتند: هرگز، فقط مردم به شما سلام رساندند. فرمود: همین سلام مردم امانت است که باید به من برسانید. (امالی طوسی، ج ۱، ص ۳۵۷-۳۵۶)

– همین که رسول خدا صلی الله علیه و آله از معراج بر می‌گشت، به جبرئیل گفت: حاجتی در زمین داری؟ گفت: سلام خداوند و مرا به خدیجه برسان. خدیجه هم بعد از شنیدن این پیام گفت: هُوَ السَّلَامُ وَ مِنْهُ السَّلَامُ وَ إِلَيْهِ يَعُودُ السَّلَامُ. (کشف‌الغمة، ج ۱، ص ۵۱۲)

موارد منع سلام

- ۱- شرابخور ۲- رباخور ۳- یهودی و نصرانی و مجوسی ۴- قمار باز ۵- شاعر هرزه گو ۷- نمازگزار
- ۸- کسی که در توالت است ۸- کسی که در حمام است ۹- قمارباز ۱۰- فاسق علنی
- ۱۱- کسی که تشییع جنازه می‌کند ۱۲- مرد به زن جوان ۱۳- بد دهن و فحاش

چرا از سلام به کفار، نهی شده است؟

نهی از سلام به کفار نشانه نهی از ولایت آنهاست. لا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَ النَّصَارَى أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ (مائده / ۵۱)

نهی از سلام به کفار نشانه نهی از تعاون بر اثم است. وَ لَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَ الْعُدْوَانِ (مائده / ۲)

نهی از سلام به کفار نشانه نهی از رکون به ظالم است. وَ لَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا (هود / ۱۱۳)

نهی از سلام به کفار نشانه نهی از دوستی با آنان است. تُلَقُّونَ إِلَيْهِمْ بِالْمُودَّةِ (ممتحنه / ۱)

قال رسول الله صلی الله علیه و آله : لا تَبْدُؤُوا الْيَهُودَ وَ النَّصَارَى بِالسَّلَامِ وَ إِنْ سَلَّمُوا عَلَيْكُمْ فَقُولُوا عَلَيْكُمْ وَ لَا تُصَافِحُوهُمْ وَ لَا تُكْنُوهُمْ إِلَّا أَنْ تُضْطَرُّوا إِلَى ذَلِكَ. (وسائل الشيعة، ج ۱۲، ص ۸۰)

اما مصلحت و ضرورت گاهی ایجاب سلام می‌کند که می‌فرماید الا ان تضطروا.

از امام کاظم علیه السلام پرسیدند، به پزشک مسیحی نیازمندم، سلام بکنم؟ فرمودند: نَعَمْ إِنَّهُ لَا يَنْفَعُهُ دُعَاوَاكَ (کافی، ج ۲، ص ۶۵۰)

سلام به عنوان تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةً طَيِّبَةً (نور / ۶۱). برای جلب قلوب و تبلیغ و ارشاد مانعی ندارد به خصوص سلام در نامه اشکال ندارد. رسول اکرم در نامه به کسری و قیصر برای دعوت به نحوی سلام نوشتند. (کتاب السلام، ص ۱۶۴)

امام باقر علیه السلام می فرمایند کفار نزد ابوطالب از حضرت محمد شکایت کردند، همین که حضرت وارد شد و قیافه ها را دید گفت: السَّلَامُ عَلَيَّ مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى (کافی، ج ۲، ص ۶۴۹)

سلام استیذان

– يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا. (سوره مبارکه نور / آیه ۲۷)

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: الاستیناس یعنی يتكلم الرجل بتسبيحه و تحميده و تكبيره و بتنحنح على اهل البيت. (مجمع)

امام صادق علیه السلام می فرمایند: سه مرتبه باید اجازه گرفت: الاستیذانُ ثلاثَةٌ أوَّلُهُنَّ يَسْمَعُونَ وَ الثَّانِيَةُ يَحْذَرُونَ وَ الثَّلَاثَةُ إِنْ شَاءُوا أُذِنُوا وَ إِنْ شَاءُوا لَمْ يَفْعَلُوا فَيَرْجِعُ الْمُسْتَأْذِنُ (خصال صدوق، ج ۱، ص ۹۱)

وَ إِنْ قِيلَ لَكُمْ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكى لَكُمْ وَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ (نور / ۲۸)

– برای ورود به اعتبار مقدسه هم اذن لازم است. يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ (سوره مبارکه احزاب / آیه ۵۳)

– بزرگترین شخصیت هم باید سلام استیذان داشته باشد.

لباس رسول الله کهنه شده بود، ۱۲ درهم به امیرالمؤمنین علیه السلام داد که لباس خریداری کند، همین که لباس را آورد حضرت نگاهی کرد و فرمود: برای من لباس ارزان تر بهتر است، اگر ممکن است معامله را اقاله و لباس دیگری خریداری کنید. خود حضرت همراه علی با هم به بازار رفتند، در راه کنیزی را گریان دیدند و احوال پرسیدند، او گفت: ۴ درهم برای خرید به من داده اند که آنرا گم کردم، حضرت ۴ درهم به او داد به راه ادامه دادند؛ پیراهنی به مبلغ ۴ درهم خرید و پوشید و حمد خدا کرد. در راه برگشت برهنه ای را دیدند که دعا می کند، پیراهن را از تن بیرون و به او دادند، دوباره به بازار برگشت و پیراهنی از ۴ درهم باقیمانده خریداری کرده و پوشیدند و حمد خدا کرد. این دفعه همان کنیز را گریان دیدند که گفت می ترسم کتکم بزنند که چرا دیر کردی؟ خود حضرت همراه کنیز تا در خانه رفت و فرمود: السَّلَامُ عَلَيكُمْ يَا أَهْلَ الدَّارِ سه مرتبه تکرار کرد، از درون خانه پاسخ آمد. عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ

فرمود: چرا جواب سلام را در مرحله اول ندادید گفتند: دوست داشتیم بیشتر نظر تو را به خود جلب کنیم و صدای سلام شما را بشنویم. حضرت برای تاخیر کنیز شفاعت کرد؛ صاحب کنیز گفت: به افتخار قدوم شما به در خانه ما من او را برای همیشه آزاد می‌کنم. حضرت رسول به امیرالمؤمنین فرمودند: چه ۱۲ درهم با برکتی بود، دو برهنه را پوشاند و یک کنیز را آزاد کرد. (أمالی صدوق، ص ۲۳۸)

جابر می‌گوید: با پیامبر صلی الله علیه و آله به خانه حضرت فاطمه سلام الله علیها می‌رفتیم به در خانه که رسیدیم رسول الله (ص) در زد و سپس فرمود: السَّلَامُ عَلَیْكُمْ فَقَالَتْ فَاطِمَةُ عَلَیْكَ السَّلَامُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ أَدْخُلُ قَالَتُ أَدْخُلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ أَدْخُلُ أَنَا وَمَنْ مَعِيَ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَيْسَ عَلَيَّ قِنَاعٌ.

حضرت رسول فرمودند: مقنعه سرت کن. مجدداً حضرت اجازه خواستند و وارد شدند. رسول الله پرسیدند: دخترم چرا رنگت پریده؟ حضرت فاطمه فرمودند: الجوع حضرت دعا کرد: اللَّهُمَّ مُشْبِعَ الْجُوعَةِ وَ دَافِعَ الضَّيْعَةِ أَشْبِعَ فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ (کافی، ج ۵، ص ۵۲۸)

– حتی اگر کسی در منزلتان نیست سلام بدهید.

قال الامام الصادق علیه السلام: إِذَا دَخَلْتَ مَنْزِلَكَ فَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ سَلِّمْ عَلَيَّ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ أَحَدٌ فَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ وَ سَلِّمْ عَلَيَّ رَسُولِ اللَّهِ (ص) وَ عَلَيَّ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَيَّ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ فَإِذَا قُلْتَ ذَلِكَ فَرَّ الشَّيْطَانُ مِنْ مَنْزِلِكَ (جامع الاخبار، ص ۸۹)

– وقتی آیه و امر اهلک بالصلاة و اصطبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْئَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَ الْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى (طه - ۱۳۲). نازل شد، رسول الله (ص) هر روز وقت نماز صبح می‌آمدند در خانه فاطمه زهرا (س) و می‌فرمودند: السلام عليكم و رحمة الله و برکاته اهالی خانه جواب می‌دادند. و عليك السلام يا رسول الله و رحمة الله و برکاته سپس حلقه در را می‌گرفتند و می‌فرمودند: الصلاة الصلاة یرحمکم الله إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُمُ تَطْهِيراً (احزاب / ۳۳) (تفسیر القمی، ج ۲، ص ۶۷)

این عمل را انجام می‌دادند تا زمانی که از دنیا رفتند.

سلام وداع

– قال رسول الله صلی الله علیه و آله: إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنْ مَجْلِسِهِ مُنْصَرِفًا فَلْيُسَلِّمْ لَيْسَتْ الْاُولَى بِاُولَى مِنَ الْاُخْرَى (مکارم الاخلاق، ص ۲۶)

– قال رسول الله صلی الله علیه و آله: إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنْ مَجْلِسِهِ فَلْيُودِّعْهُمْ بِالسَّلَامِ (جامع الاخبار، ص ۸۸)

– امام سجاد علیه السلام سلام وداع با ماه رمضان دارند. (صحیفه سجادیه، دعای ۴۵)

- امام حسین علیه السلام در آخرین ساعات عمر که ۷۲ نفر یاران خویش را شهید دید: التفت إلى الخيمة و نادى: يا سكينه يا فاطمة يا زينب يا أم كلثوم عليكن منى السلام (بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۴۷)
- سلام نماز، تحیت به دو فرشته مامور انسان است.
- امام صادق علیه السلام می فرمایند: سلام نماز رمز سلامتی از آتش است. (علل الشرایع، ج ۲، ص ۳۵۹)
- چون قطع رابطه با مخلوق از طریق الله اکبر می شود اتصال نمازگزار با مخلوق از طریق سلام است. (وسائل، ج ۴، ص ۱۰۰۵)

سلام خداوند به حضرت زهرا (سلام الله علیها)

- فاطمه زهراء بعد از رحلت مادرش افسرده و جایگاه مادرش را از حضرت خواست، جبرئیل نازل شد و به حضرت رسول گفت: خداوند به فاطمه سلام می رساند و می فرماید: جایگاه مادرت در جایگاه بسیار عالی است. (امالی طوسی، ص ۱۷۵)
- در حدیث کساء خداوند سلام ابلاغ کرده و این جمله زیاد است: **الْعَلِيُّ الْأَعْلَى يُقْرِئُكَ السَّلَامَ**. (المناقب، ج ۴، ص ۲۵)

نکات تربیتی

- ۱- معلم و دبیر وقتی وارد کلاس می شود سلام کنند، اساتید دانشگاه هم سلام کنند.
- ۲- نظامی ها ضمن مراعات نظم باید به زیردستان سلام کنند.
- ۳- روحانیون توقع نداشته باشند همه به آنها سلام کنند، بلکه آنها هم سلام کنند.
- ۴- سلام در تلفن ها به جای الو، مرسی ...
- ۵- مسافرین قطار، هواپیما، اتوبوس و تاکسی موقع ورود سلام کنند.
- ۶- مشتری در ورود به فروشگاه سلام کند.